

*Szociális
Szolgáltatástervezési
Koncepció*

LÉTAVÉRTES VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2015.

Létavértes, 2015. június 22.

Készítette:
Kelemen Péter
előadó

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés.....	3
II. A szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata.....	5
III. Általános helyzetkép.....	5
III.1. Létavértes Város helyzetét bemutató általános adatok.....	5
III.2. A településünkre vonatkozó demográfiai adatok 2009-2014. évekre vetítve	7
IV. Szociális szolgáltatások	11
IV.1. Alapelvek.....	11
IV.2. Szociális szolgáltatások iránti igény Létavértes Városában.....	11
IV.3. A szociális ellátások jellemzői településünkön, aktuális adatok	13
IV.3.1. Az ellátási kötelezettség jelen állapota	13
IV.3.2. Pénzbeli és természetbeni ellátások	16
V. SWOT analízis	18
VI. Feladatok, fejlesztési irányok	19
VI.1. Prioritások	19

I. BEVEZETÉS

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (a továbbiakban: **Szt.**) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szociális szolgáltatástervezési koncepciót készít. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja. Az **Szt.** meghatározza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a koncepciónak különösen tartalmaznia kell. Ezek a következők: a lakosságszám alakulása, a korösszetétel, a szolgáltatások iránti igények, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete, az ütemterv a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai, az esetleges együttműködés keretei, az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségessége.

A képviselőtestület a települési önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiájának, operatív tervezésének és az operatív tervekben származtatott fejlesztési projektjei, a fejlesztési irányok különféle szintekre történő lebontása révén a szociális szolgáltatások, illetve az azokat körülvevő szűkebb és tágabb környezet különféle viszonylataiban folyamatosan, működőképességének fenntartása érdekében – törvényben meghatározott módon és feltétellel – szolgáltatástervezési koncepciót fogad el.

A szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre.

A kerekasztal feladat- és hatásköre a település szociális szolgáltatásait, stratégiáját érintően véleményalkotásra és javaslattételre terjed ki.

A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel és a nemzetiségi önkormányzattal. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

A gazdasági törvényszerűségek Nyugat-Európában már bebizonyították ugyan, hogy a szociális túlvállalás nem lehet célravezető út, ám elismerik és nyíltan deklarálják, hogy az államnak úgynevezett szolidaritásból fakadó kötelezettségei vannak.

A modern szociálpolitika alapgondolata, hogy a társadalom különféle alrendszerének működése folytán úgy az egyén, mint annak kisebb-nagyobb közösségei, különböző módon strukturált csoportjai számára adódhatnak olyan helyzetek, amelyekben magukról ideiglenesen vagy véglegesen, elfogadható szinten nem tudnak gondoskodni. Olyan zavarokkal küzdenek, amelyek társadalomba való be- vagy visszailleszkedésüket akadályozzák, normális életvitelük, illetve megélhetésük tehát mások közreműködése nélkül nem biztosítható. E helyzetben a társadalom (végső soron az állam) – a szolidaritási elv

jegyében – valamilyen módon (netán többfajta eszköz együttes alkalmazásával) segítőleg lép fel.

A szociális gondoskodás feladata tehát nem kevesebb, mint az, hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja, s azokra – a jog által kínált lehetőségek keretei között – reagáljon. Találja meg azokat az eszközöket, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, egyidejűleg biztosítsa, hogy ez a beavatkozás az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, s ugyanakkor a közösség (a többi nem veszélyeztetett állampolgár) védelme is megvalósuljon. A mai felfogás szerint a szociális feladatok körébe tartoznak a szociális (társadalmi) rehabilitáció eszközei és intézményei. A társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak a társadalom mindazon tagjai, akik bármilyen oknál fogva (betegség, fogyatékoság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek.

A szociális védőháló „megszövése” azonban nem egyetlen intézményrendszer, hanem szervezetrendszerek együttműködésének feladata. Az állami feladatvállalás meghatározó elve ebben a rendszerben a szubszidiaritás, amely több szinten is megjelenik. Ennek harmadik szintje a rászorultsági szint, amelyen az állami (és önkormányzati) segítség akkor lép működésbe, ha az egyén létfeltételei másként nem biztosíthatók. Az Európai Közösségek szabályai kezdetben arra irányultak, hogy a szociális szféra tekintetében egységes szabályozást alakítsanak ki. Ezt az elvet azonban – úgy tűnik – mára feladták. A három lényeges összehangolandó terület: a munkanélküliség leküzdése, a lét- és munkafeltételek javítása, illetőleg a szociális partnerek részvételi jogainak biztosítása.

Jelenleg hazánkban a kiterjedt gondoskodás pénzügyi feltételei nem adóttak, de az elv érvényesítéséről az Európai Unióhoz történt csatlakozásunk miatt nem mondhatunk le, hiszen az Európai Unió egyik alap gondolata már a Római Szerződés óta épp a szociális feltételek tagállamokra, illetve egész Európára kiterjedő biztosítása volt és maradt.

A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszabályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az ügyfeleknek.

A koncepcióhoz összegyűjtött adatok, illetve statisztikai mutatók révén a város lakosságának demográfiai, foglalkoztatási helyzete, ellátottsági mutatója válik ismertté. Az adatok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények javaslatai alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és a jelenlegi szolgáltatások fejlesztése a legfőbb feladatunk.

A biztonságos finanszírozási és működési háttér megteremtése érdekében viszont át kell tekinteni a fejlesztés, illetve a működtetés költségvetési vonzatát, valamint a szükséges erőforrások strukturálását és ütemezését.

II.

A szolgáltatástervezési koncepció célja és feladata

A koncepció célja:

- meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, amelyeket a település a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit;
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván;
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.

A koncepció feladata:

- elősegíteni egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását a településen;
- információkat biztosítani egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához;
- információt adni a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltatást biztosító intézmények, szervezetek számára.

III.

Általános helyzetkép

Létavértes az Észak-Alföldi régióban, Hajdú-Bihar megyében, a Derecske Járásban található kisváros.

Megközelíthető országúton Budapestről a 4-es főúton (Szolnokon át), illetve az M3-as autópályán majd a M 35-ös autópályán érhető el Debrecen. Innen a 4814. számú Debrecen-Bánk-Létavértes útvonalon (24 km) megtételével érkezünk Létavértesre.

Létavértes 2004 júliusától közúti **határátkelőhely** Románia (Székelyhíd) felé.

Létavértes mai formájában 1970-ben jött létre Nagyléta és Vértes községek egyesítéséből - 1950-ig mindkét falu Bihar megyéhez tartozott. A trianoni döntéssel Romániához került Székelyhíd szerepét átvéve Nagyléta járási székhely (1920-1955). Létavértes 1996 szeptemberétől város. A környék országosan is nevezetes monokultúrás tormatermesztéséről.

III.1. Létavértes Város helyzetét bemutató általános adatok

Önkormányzat címe: 4281 Létavértes, Kossuth u. 4.
 telefon: 52/376-345, 52/376-101
 fax: 52/376-345

A Képviselő-testület tagjainak száma: 9 fő

Roma Nemzetiségi Önkormányzat: 4 fő

Román Nemzetiségi Önkormányzat: 3 fő

A Képviselő-testület bizottságai: - Egészségügyi és Szociális Bizottság
- Oktatási Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Művelődési, Sport és Civil Kapcsolatok Bizottsága
- Gazdasági Bizottság
- Ügyrendi Bizottság
- Közbeszerzési Bizottság

Az önkormányzat intézményei:

- Létavértesi Közös Önkormányzati Hivatal
- Létavértesi Gyermeksziget Óvoda
- Létavértes Városi Könyvtár és Művelődési Ház

Elérhető szolgáltatások: házi orvos, védőnői szolgálat, gyógyszerár, járóbeteg-szakrendelő, rendőrség, tűzoltóság, mentőállomás, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, sportpálya, sportcsarnok, uszoda, kereskedelmi létesítmények, postahivatal, hulladékszállítás, ivóvíz, kommunális szennyvíz, telefon, internet, kábel TV, vezetékes földgáz, benzinkút, könyvtár, művelődési ház, református idősek otthona, református szeretetház, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés.

Népesség száma 2015.01.01-én: 7.478 fő

Aktív népesség aránya: 64,52 %

Regisztrált munkanélküliek száma: 642 fő

- FHT, RSZS: 481 fő

Munkanélküliségi ráta:

A lakosságon belül a roma kisebbség aránya: 20,9% (1.564 fő)

A lakosságon belül a román kisebbség aránya: 0,69% (52 fő)

Óvodai férőhely: 380 fő

Óvodai elhelyezett gyermek: 284 fő

Iskolai férőhely: 1056 fő

Iskolákban elhelyezett gyermek: 724 fő

A településen működő gazdasági szervezetek száma formájuk szerint:

1. számú táblázat

Forma	Egyéni Vállalkozó	Bt.	Szövetkezet	Kft.	Kkt.	Egyéb	Összesen
Száma	723	31	1	139	0	4	898

Forrás: Létavértesi Közös Önkormányzati Hivatal Adócsoport

III.2. A településünkre vonatkozó demográfiai adatok 2009-2014. évekre vetítve

2. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2010 (fő)	7.283 fő
2011 (fő)	7.335 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,71 %
2012 (fő)	7.379 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,59 %
2013 (fő)	7.451 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,97 %
2014 (fő)	7.478 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,36 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Létavértes Város Önkormányzat Helyi Vizuálregiszter Programjából megállapítható, hogy Létavértes lakónépességében évente ingadozó, de kismértékű növekedés következett be.

3. számú táblázat - Állandó népesség 2014

állandó népesség száma	7.478 fő
nő	3.767 fő
	50,38 %
férfi	3.684 fő
	49,26 %
0-2 évesek	253 fő
	3,38 %
0-14 éves nők	656 fő
	8,77 %
0-14 éves férfiak	618 fő
	8,26 %
15-17 éves nők	171 fő
	2,27 %
15-17 éves férfiak	152 fő
	2,03 %
18-50 éves nők	1.643 fő
	21,97 %
18-50 éves férfiak	1.820 fő
	24,34 %
51-64 éves nők	559 fő
	7,48 %
51-64 éves férfiak	588 fő
	7,86 %
65 év feletti nők	666 fő
	8,9 %
65 év feletti férfiak	352 fő
	4,7 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2009	1088	1473	73,86
2010	1075	1422	75,60
2011	1080	1423	75,90
2012	1074	1404	76,50
2013	1065	1396	76,29
2014	1056	1274	82,89

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 év feletti fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesek számával, és ezt megszorozzuk százal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiak vannak többen, és a település elöregedő.

A népesség-nyilvántartási adatokból kiderül, hogy Létavértes lakosságának száma bár kismértékű növekedést mutat, de a 65 év feletti lakosok száma kismértékben, míg a 14 év alatti lakosok száma erőteljesebben és folyamatosan csökken, ami számunkra azért fontos, mivel az említett két fő korcsoport jelentkezik túlnyomórészt a szociális és/vagy gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer igénybe vevőjeként, számottevő feladatot adva az ellátások szervezésében.

A népesség nemek szerinti arányát figyelembe véve megállapítható, hogy a 65 év feletti férfiak aránya nagymértékben csökken, ami azt is jelenti, hogy e korosztályban jelentősen megnő az egyedülálló nők aránya, akik társukra már nem számíthatnak a napi életvitelük során, tehát vélelmezhetően nagyobb mértékben szorulnak rá a szociális ellátórendszer szolgáltatásaira.

5. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2010	226	288	- 62
2011	294	270	+24
2012	271	334	-63
2013	239	289	+50
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások számát Létavértes város tekintetében megállapítható, hogy az változatos képet mutat. Ennek oka, hogy sokan létesítenek állandó, vagy ideiglenes lakóhelyet városunkban, remélve, hogy munkalehetőséghez jutnak. Miután ez nem sikerül nekik, egy-két év múlva elköltöznek Létavértesről. Illetve az utóbbi években a helyi fiatalok külföldön próbálnak meg munkát keresni több-kevesebb sikerrel.

6. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2010	71	80	-9
2011	70	97	-27
2012	81	92	-9
2013	83	79	+4
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás értékét úgy számoljuk ki, hogy az élve születések számából kivonjuk a halálozások számát.

Változatos képet mutat élve születések és a halálozások számának változása. Bár 2013-ban kismértékű javulás volt tapasztalható a természetes gyarapodásban, de az azt megelőző években - az országos helyzethez hasonlóan – a halálozások száma meghaladta a születések számát.

Összességében megállapítható, hogy a lezajlott demográfiai, társadalmi-gazdasági változások eltérően érintették a lakosság egyes rétegeit. Kedvezőtlenül változott a gazdaságilag aktív korosztály létszáma, amelyen belül a 40-60 év közöttiek halálozási arányszáma nőtt. Megfigyelhető, hogy mivel a 14 év alattiak száma erőteljesebben csökken, mint a 65 év felettiek száma, ezért ennek következtében emelkedett az idősebb korosztály lakosságon belüli aránya. Ezen belül nőtt a magára maradt, önmagáról már nem, vagy csak segítséggel gondoskodni tudó idősök száma is.

Mindezen tényezők fokozottabban indokolják a személyes gondoskodás egyes formáinak biztosítását, a rászorultak ellátását, amelyeknek egyes elemeinek megszervezését a jogszabályok a települési önkormányzatok kötelező feladatává tették.

IV. Szociális szolgáltatások

IV.1. Alapelvek

A szociális ellátások, szolgáltatások központjában a rászoruló személy, a szociális ellátás alanya áll, akinek joga van a legmagasabb szintű ellátáshoz, akinek törvény biztosítja emberi méltóságának, emberi és állampolgári jogainak tiszteletben tartását.

- Törekedni kell az egyenlőtlenségek felszámolására, mérséklésére, az ebből adódó társadalmi feszültségek csökkentésére.
- A helyi szociálpolitikának törekedni kell arra, hogy megakadályozza, illetve megelőzze az egyén marginalizálódását, a társadalom perifériájára való sodródását.
- Biztosítani kell valamennyi rászoruló számára a szociális ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel történő hozzájutást. Az elbírálás feltételeit, az ellátásban való részvételt mindenki számára diszkrimináció-mentesen kell biztosítani, megteremtve a szociális biztonság érvényesülésének feltételeit.
- A szükségletek szerinti szolgáltatások igénybevételét nemtől, vallási – felekezeti hovatartozástól, etnikumtól, fizikai, egészségi állapottól függetlenül mindenkinek biztosítani kell.
- A szociális ellátások, szolgáltatások során arra kell törekedni, hogy az igénylők életkörülménye, életminősége javuljon.
- Az ellátás biztosítása során törekedni kell az egyén autonómiájának megtartására.
- Meg kell teremteni a feltételeket a minél hosszabb időtartamú családban éléshez, az otthoni környezetben történő ellátáshoz, hogy az egyén minél tovább megszokott környezetében maradhasson.

IV.2. Szociális szolgáltatások iránti igény Létavértes Városában

Ma Magyarországon a társadalom jelentős mértékű elöregedésének lehetünk tanúi, mint a fejlett világban bárhol. Az elöregedési folyamatok új kihívást jelentenek a szociális gondoskodás különféle területein. E társadalmi tendencia a szociális ellátó rendszerre egyre nagyobb terhet ró.

A szociális biztonság megteremtése érdekében gondoskodni kell arról, hogy a szükségét szenvedő személyek ne maradjanak ellátás nélkül. Esetleges „társadalmi kockázat” bekövetkezésekor biztosítani kell azt, hogy az egyén vagy a család életszínvonala ne süllyedjen túlságosan nagyot.

Hazánkban az idősgondozás leoptimalisabb megoldását a házigondozás-ápolás biztosítja. Ez az ellátási forma lehetővé teszi az idős emberek otthonában történő gondozását, ápolását, ezáltal az önálló életvitel fenntartását. Az egyénhez igazodó elkerülhetővé válik, vagy hosszabb időre kitolható egy olyan állapotromlás, mely megakadályozza, hogy az idős ember idősek otthonába vagy krónikus betegosztályra kerüljön.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell:

- Az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését
- Az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést
- Veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást
- Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válnak szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást
- együtt kell működjön az előgondozást végző személlyel, illetve más egészségügyi, szociális alap és szakellátást nyújtó intézménnyel

A gondozás lehet:

- Teljes gondozás: A gondozónő a gondozottal kapcsolatos minden tevékenységben részt vesz.
- Részgondozás: A gondozónő csak bizonyos tevékenységek végzésében segíti az ellátottat.
- Mindennapos és időszakos gondozás

A házi segítségnyújtásnak kiegyenlítőnek, kiegészítőnek kell lenni, szem előtt tartva az ellátott egészségi, szociális, mentális állapotát. A gondozás minden esetben személyre szabottan kell biztosítani. A gondozási feladatok ellátása során figyelembe kell venni, hogy csupán azokat a feladatokat végezze el a gondozónő, amelyekre a gondozott önmaga már nem képes. A lehető leghosszabb ideig és legnagyobb mértékben engedni kell a gondozottat tevékenyen részt venni önmaga ellátásában.

Városunkban több egyház is működtet Idősek Klubját, mely nappali ellátást biztosít az itt élő rászorultak részére. Az idősek klubjába az öregségi nyugdíjkorhatáron felüli, vagy fogyatékos vagy az egészségi állapota miatt vehető fel az a személy, aki a saját ellátását csak részben képes megoldani. A klubok kiemelkedő feladata a szocioterápiás foglalkoztatás és a mentális gondozás, koruk egészségi állapotuk sajátosságainak elfogadtatása a tétlenség, haszontalanság érzésének leküzdése, a társas kapcsolatok megőrzése, a magány oldása. A szocioterápiás foglalkoztatások során a különböző érdeklődésű emberek igényeit kell kielégíteni. Ezen klubok szolgáltatásai több területet érintenek.

Ingyenes igénybe vehető szolgáltatások:

- Egészségügyi ellátás: orvos-mentő kihívása szükség esetén, vérnyomás-vércukormérés, szakellátásokhoz való hozzájutás segítése, gyógyszeríratás- kiváltás
- Fizikai ellátás: tisztálkodás, mosási- vasalási lehetőség, ruházat javítása, esetenként alapvető élelmiszerek vásárlása
- Mentális ellátás: mentális tanácsadás, életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése
- Egyéb: hivatalos ügyek intézésénél segítségnyújtás, szabadidős programok, szellemi foglalkozások, hitélet gyakorlása

Térítés ellenében (igény szerint):

- reggeli, ebéd, vacsora
- pedikűr, fodrász, színház- kiállítás látogatása

.A személyes gondoskodást területén működtetett, a települések és a megyei önkormányzatok által fenntartott bentlakásos szociális intézmények túlszűfoltak. Emiatt szükséges az alapellátó rendszer fejlesztése, szakszerű működtetése. Amennyiben az ellátott állapota, körülményei indokolják, természetesen sor kerül a szociális intézményben történő elhelyezésre. Törekedni kell azonban ennek elkerülésére, a rászoruló otthonában történő gondozásra.

IV.3. A szociális ellátások jellemzői településünkön, aktuális adatok

IV.3.1. Az ellátási kötelezettség jelen állapota

Az Szt. 86.§ (1) bekezdése értelmében:

„A települési önkormányzat köteles biztosítani:

- a) (hatálytalan 2007.01.01-től)
- b) étkeztetést,
- c) házi segítségnyújtást,
- d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz – különös tekintettel a családsegítéshez – való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
- b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását
- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyét, hajléktalan személyek átmeneti szállását

köteles biztosítani.”

Településünkön az utóbbi években felerősödött a szociális szolgáltatás iránti igény.

A személyes gondoskodás keretében alapellátásként biztosított étkeztetés és házi segítségnyújtás keretszámai általában telítettek. Jelenleg ezen két alapellátás esetén várakozás nincs.

A 2006 januárja óta működő és a Vértesi Református Egyházközség által működtetett Támogató Szolgáltatás, melynek feladata a településen élő valamennyi fogyatékos személy felkutatása, a szállító és a személyi segítő szolgálat szervezése és működtetése, amely segítséget nyújt a fogyatékos ember személyi higiénés, életviteli, életfenntartási szükségleteinek kielégítéséhez.

Személyi segítség: ez egy holisztikus szolgáltatás, amely segíti az egyén testi, lelki, szellemi fejlődését, ellátja a személy körüli teendőket, ötvözve a házi segítségnyújtás és otthoni szakápolás elemeit, de ennél több is, mivel a művelődési, sportolási, szórakozási igények kielégítésében is segít.

A Nagylétai Református Egyházközség Szociális Szolgáltató Központja által 2014. decembere óta elérhető a jelzőkészülékes házi segítségnyújtás, ami azt jelenti, hogy az ellátott otthonában elhelyezett nyomógombos készülék használatakor egy gondozónő megjelenik az ellátott otthonában a jelzést követő 20-30 percen belül. Amennyiben szükséges, értesíti a házi orvost vagy a megfelelő hatóságokat, illetve a fennálló krízishelyzetet önállóan vagy szakszerű segítséggel igyekszik elhárítani.

Városunkban házi segítségnyújtásban aktívan részt vesz még a Nagylétai Görög Katolikus Egyházközség által működtetett „Szolgálat Szívvel-Lélelkel”, a Baptista Tevékeny Szeretet Misszió és a Vértesi Görög Katolikus Egyházközség Szent Szerafim Szociális Szolgálata.

2014. évben házi segítségnyújtásban részesülők:

7.számú táblázat

Szolgáltató	házi segítségnyújtásban részesülők		
	csak gondozásban részesül	csak étkeztetésben részesül	étkeztetésben és gondozásban részesül
Vértesi Reformátusközség Egyház Támogató Szolgáltatás	67 fő	24 fő	
Vértesi Református Egyházközség Idősek Szeretetháza	67 fő	143 fő	22 fő
Nagylétai Református Egyházközség Szoc. Szolg. Központ	82 fő	146 fő	
Szívvel-Lélelkel Házi Segítségnyújtó Szolgálat	241 fő	2 fő	28 fő
Szent Szerafim Szociális Szolgálat	135 fő		
Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	85 fő		

Forrás: Vértesi Református Egyházközség, Nagylétai Református Egyházközség, Baptista Szeretetszolgálat, Nagylétai Görög Katolikus Egyházközség, Vértesi Görög Katolikus Egyházközség

A nappali ellátást a Szt 65/F.§-ban meghatározott személyek számára nyújtott szolgáltatás. A feladatot a Nagylétai Református Egyházközség és az önkormányzat között az Szt. 120.§-a alapján létrejött ellátási szerződés alapján a Nagylétai Református Egyházközség Szociális Szolgáltató Központja látja el.

A családsegítő szolgáltatás társulás útján biztosított. Létavértes Város Önkormányzata, Kokad Község Önkormányzata, Álmosd Község Önkormányzata és Bagamér Nagyközség Önkormányzata 2002. december 28-án létrehozta a Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálatot Működtető Intézményi Társulást szociális és gyermekjóléti alapellátási feladatok ellátására. A Társulás az 1997. évi CXXXV. tv. 9. §-a szerinti társulásként működött, ezért a jogszabályi változások figyelembevételével a Társulás 2013. július 1. napjától jogi személyiségű társulássá alakult.

Bagamér Nagyközség Önkormányzata és Álmosd Község Önkormányzata 2013. december 31- napjával történő kiválási szándékát 2013. július 1-ig bejelentette, így a Társulást Létavértes Város Önkormányzata és Kokad Község Önkormányzata működteti tovább 2014. január 1-től.

A Gyermekjóléti Szolgálat célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A szolgálatnak kiemelkedő szerepe van a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, amely nem csupán szolgáltató funkció, hanem szorosan kapcsolódik a hatósági munkákhoz, de működése nem hatósági jellegű, hanem segítő tevékenység.

A településen Gyermekjóléti Szolgálat koordinálja a veszélyeztetettséget észlelő-, és jelzőrendszert.

A Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat 2014. évi tevékenységének számszerű adatai

8.számú táblázat

Gondozási esetek	
alapellátásban részesülő gyermekek száma:	55
alapellátásban részesülő családok száma:	22
védelembe vett gyermekek száma:	47
egyéb szolgáltatások és szakmai tevékenységek száma:	
információnyújtások:	372
szolgáltatás, mely nem igényel szaktudást:	195
egyéb hivatalos ügyekben közreműködés:	182
más alapszolgáltatásban (oktatás, eü., stb.) tanácsadások (szaktudást igénylő) közvetítés:	459
felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel:	28
esetmegbeszélések	
jelzőrendszer tagjaival:	6
esetkonferencia	7
örökbefogadással kapcsolatos intézkedések:	1
a szolgáltatást igénybe vevők száma:	
gyermekek száma:	2051
családok száma:	868

Forrás: Létavértes és Kokad Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

IV.3.2. Pénzbeli és természetbeni ellátások

Az Szt. 25.§ (1) bekezdése szerint:

„A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2)¹³⁰

(3)¹³¹ Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal - az e törvényben meghatározott feltételek szerint -

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,

ad) a 41. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, a 43. § szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: kiemelt ápolási díj), a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: emelt összegű ápolási díj);

b) a képviselő-testület - az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint - települési támogatást

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).”

2015.02.28-ig az **Szt**-ben és a **Gyvt**-ben meghatározott anyagi támogatások nagy részénél a jogosultsági feltételek konkrétan kidolgozásra kerültek. Más ellátások esetében – mint pl. az önkormányzati segély – csekély mértékű eltérés engedélyezett volt. A pénzbeli támogatásoknál megállapítható, hogy a legnagyobb összeget a rendszeres jellegű segélyekre fizette ki az önkormányzat, amelyek közül kiemelkedik az aktív korúak ellátása (ezen belül a foglalkoztatást helyettesítő támogatás).

A 2001. évben került bevezetésre az aktív korú nem foglalkoztatott személyek közcélú foglalkoztatása, amely az évek során jelentős változáson ment keresztül, ennek ellenére minden évben jelentős számú munkanélkülit foglalkoztatott az önkormányzat a különböző önkormányzati fenntartású intézményeknél és a Polgármesteri Hivatalban.

A támogatások egy része jelentős változásokon ment keresztül 2006-2007-ben. A rendszeres gyermekvédelmi támogatás beépült a családi pótlékba, helyére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény került. A munkanélküliek rendszeres szociális segélye családi jellegű támogatássá változott, ami azzal a kedvezőtlen változással járt, hogy a segély összege az esetek többségében nem ösztönözte a munkaerőpiacra való visszatérést. Ez 2010-től ismét megváltozott és családi jellegét elveszítette.

2014. évben kifizetett szociális ellátások összege Létavértes városában

9. számú táblázat

Támogatás megnevezése	Kifizetett összeg (2014.01.01-2014.12.31.)
óvodáztatási támogatás	2.370.000.-Ft
RGYK	9.738.200.-Ft
Közgyógyellátás	224.312.-Ft
FHT	86.894.955.-Ft
Átmeneti segély	755.100.-Ft
LFT	43.736.615.-Ft
RSZS	18.111.763.-Ft
BURSA	300.000.-Ft
Köztemetés	1.130.301.-Ft

Forrás: Létavértesi Közös Önkormányzat Gazdasági Iroda

2015.03.01. napján nagy változások következtek be a szociális ellátások rendszerében. A változások előtt a pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása minden önkormányzat esetében egységes volt. A támogatások egy része rendszeres, más része pedig eseti jellegű támogatási formaként jelent meg. A segélyezés egy-egy korcsoport vagy népréteg, illetve hátrányos helyzetű csoport életmódjának javítását célozta meg, mivel a támogatási formák kiterjedtek a gyermekekre, az idősekre, a fogyatékosokra, a munkanélküliekre, illetve egyéb krízishelyzetben lévő emberekre. A törvények, illetve egyéb jogszabályok által előírt pénzbeli és természetbeni ellátásokat az önkormányzat teljes körűen biztosította. A korábban az önkormányzatok feladatkörébe tartozó ellátások egy része megszűnt (pl: rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás), egy másik része átkerült a járási hivatalok illetékességi körébe (pl: foglalkoztatást helyettesítő támogatás), illetve új támogatási formák jelentek meg (pl: települési támogatás). Az Szt. módosítását követően az önkormányzatok települési illetve rendkívüli települési támogatás keretében tudnak segítséget nyújtani az arra rászorulóknak. Létavértesen a „Létavértes Város Képviselő-testületének 4/2015.(II.26) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni ellátásokról és támogatásokról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról” (továbbiakban: Ör.) szabályozza ezen ellátásokat.

Az Ör. 9.§ (1) bekezdése szerint:

„ A jogosult részére jövedelme kiegészítéseként, pótlásaként pénzbeli, illetve természetbeni szociális ellátás nyújtható.

(2) Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

- a.) az Egészségügyi és Szociális Bizottság (továbbiakban: Bizottság) rendkívüli települési támogatást
- b.) a Polgármester
 - ba.) lakhatási támogatást
 - bb.) rendkívüli települési támogatást
 - bc.) köztemetést

állapít meg az Szt. 45.§-ban és a 48.§-ban foglaltak figyelembe vételével, valamint e rendeletben meghatározott feltételek szerint.”

A lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Polgármester a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, illetve a tüzelőanyag költségeihez, valamint önkormányzati tulajdonú bérlakás bérleti díjához lakhatási települési támogatást nyújt az e rendeletben meghatározott feltételek szerint jogosultnak.

A létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személy részére az Ör-ben meghatározott rendkívüli települési támogatás nyújtható. A rendkívüli települési támogatás jogosultságáról a Bizottság, valamint az önkormányzat mindenkor éves költségvetésben önkormányzati segély címen elkülönített összeg 25%-ig a Polgármester dönt.

Az Ör. 14.§. (1) bekezdése szerint:

„ A Polgármesternek kell gondoskodni az elhunyt személyeknek közkölségen történő eltemettetéséről (továbbiakban: köztemetés) a halálesetről való tudomásszerzést követő 22 munkanapon belül – ha Létavértes közigazgatási területén hunyt el és nincs vagy nem lelhető fel eltemetésre köteles személy, illetve a temetésre köteles személy az eltemetésről nem gondoskodik.”

V. SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt • tapasztalt, jól felkészült szakember gárda • a város alapfokú intézményi ellátottsága kedvező • a munkaügyi központ a szociális szféra partnere • az egyházak és civil szervezetek adottságai megfelelőek a szolgáltatások működtetésére • kiépült szociális alapszolgáltatás elsősorban az idősök számára • korszerű épületek a szociális ellátásban 	<ul style="list-style-type: none"> • a szociális ellátórendszer finanszírozási elégtelensége • szociális szolgáltatást igénybe vevők magas száma • egyes szociális intézmények elégtelen férőhelyszáma • kevés szakember az előírt létszámnormákhoz képest • magas várakozói létszám az idősök otthonában
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • az ellátórendszer tudatos fejlesztése • folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása • civil szervezetek és egyházak fokozott bevonása a szociális szolgáltatásokba, • az előírt szakmai létszám biztosítása munkahelyteremtést jelentene • a hátrányos helyzetű csoportokkal szembeni negatív attitűd megváltoztatása 	<ul style="list-style-type: none"> • a lakosság elöregedése • a lakosság mentális állapotának romlása • saját források elégtelensége • preventív intézkedések elégtelensége • a szociális intézmények kapacitásának kimerülése

A fenti táblázat az önkormányzat és az intézmények szociális tevékenységére meghatározott SWOT analízist tartalmazza, amely a szociális ellátásban az önkormányzat és a város részéről megjelenő erősségeket, a gyengeségeket, a lehetőségeket és a veszélyeket foglalja magában.

VI. Feladatok, fejlesztési irányok

A szociális biztonság rendszerének igazságosabbá és méltányosabbá tétele települési önkormányzatunk egyik fontos célkitűzése közé tartozik. Ezen célkitűzés teljesítéséhez a szociális ágazaton belül hatékony és kiszámítható támogatási rendszert kell kialakítani. Egy olyan ellátórendszer kiépítésére és fenntartására kell törekedni, amely a család megtartó funkciójának megőrzését támogatja. Növelni kell a helyi közösségek összetartó erejét, lényeges a közösségi szociális munka módszereinek az elterjesztése.

Feladatunknak tartjuk a szociális problémák iránti társadalmi érzékenység növelését, az előítéletek, a diszkrimináció elleni küzdelmet, valamint a szolidaritást erősítő akciók, programok kezdeményezését, támogatását. Ezek a programok a társadalom gondolkodásmódjára, attitűdjeire gyakorolhatnak kedvező hatást.

A piacgazdaság kiépítése következtében elsősorban a szociálpolitika területén csapódott le a demográfiai, családszerkezeti, foglalkoztatási, jövedelemtermelő-képességi problémák jelentős része. Ezen jellegű problémák városunkban is érzékelhetők. Szükségesnek tartjuk ezért, hogy hatékony segítséget nyújtsunk azon hátrányos helyzetű személyek, társadalmi csoportok részére, akiknek társadalmi integrációja és az önálló életvitel feltételeinek megteremtése lehetővé válhat.

VI.1. Prioritások

- Elő kell segíteni a kliensek könnyebb tájékozódását a szociális ellátások, szolgáltatások rendszerében, azokat ismertté, hozzáférhetővé, a rendszert átláthatóvá és átjárhatóvá kell tenni.
- A meglévő rendszer egészét tekintve kiemelt fontosságú a jogszabályi minimumfeltételek teljesítése.
- Fokozott figyelmet kell szentelni a meglévő ellátási formák, szolgáltatások folyamatos szinten tartására, lehetőség szerinti fejlesztésére a mind inkább szűkülő források ésszerű felhasználására.
- A hiányzó ellátási formák kialakítása, bővítése.
- A szolgáltatások egymásra épülésének elve mentén hatékony kapcsolat- és információs rendszer kialakítása és működtetése.
- Szoros, meghatározott feltételek mentén kialakított együttműködési hálózat további kiépítése.

VI.2. Célok

A szolgáltatástervezési koncepció megalkotásakor meg kell fogalmazzuk azokat az alapelveket, illetve koncepcionális célokat, amelyek mentén alakítani kívánjuk a város szociális ellátórendszerét:

- 1./ A város lakóinak igényeihez, illetve szociális szükségleteihez igazodó, a jogszabályokban előírt ellátórendszer kialakítása.
- 2./ A szociális alapellátások, ezen belül a közösségi és nappali ellátást nyújtó szolgáltatási formák erősítése, lehetőleg teljes körű biztosításuk, mivel ezen ellátási formák működtetése teszi lehetővé, hogy minél több rászoruló a saját otthonában, megszokott

környezetében kapja meg a szükséges segítséget, továbbá humánusabb és lényegesen olcsóbb a működtetésük, mint a bentlakásos ellátásoké.

- 3./ Az egyes ellátási formák esetében a jogszabályban előírt (a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet) szakmai létszámok biztosítása.
- 4./ Törekedni kell a szociális szolgáltatások teljes körű biztosítására, megvalósítására.
- 5./ Továbbra is szorgalmazzuk és a lehetőségekhez mérten segítjük az egyházi, alapítványi, civil szervezetek által fenntartott szolgáltatások működését.
- 6./ A hiányzó ellátások esetében keressük a lehetőségét a szolgáltatás nyújtását vállalni tudó és szakmai szempontból is megfelelő egyházi és civil szolgáltatóval a feladat ellátásának átadására, átvállalására.

A célok eléréséhez szükséges:

- Adatbázis felállítása az igények, szükséges lehetőségek összehangolása érdekében.
- A működőképesség megőrzéséhez szükséges anyagi források folyamatos biztosítása.
- Külső források bevonása a működtetésbe, a fejlesztési programok megvalósításába.
- Széleskörű együttműködési és megállapodási rendszer kiépítése a települési önkormányzatok között.
- Humán erőforrás-gazdálkodás fejlesztése, jól felkészült, szakmailag elhivatott munkatársak alkalmazása,
- Az ellátások fejlesztése, az igényekhez mind jobban igazodó ellátórendszer működtetése érdekében az együttműködés kereteinek fejlesztése.

Várt eredmények:

- Szolgáltatások működőképességének megőrzése megvalósulhat
- Jogszabályi feltételrendszer teljesítése és fenntartása,
- Ellátási kötelezettség teljesítése, fenntartása, ellátórendszer fejlesztése,
- A szolgáltató rendszer mennyiségi és minőségi fejlesztése,
- Új típusú ellátási formák kialakítása, rendszerbe illesztése,
- Gyermek napközbeni ellátását végző intézmény szolgáltatásainak fejlesztése,
- Szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése,
- Közösségi szolgáltatások igényekhez és lehetőségekhez igazodó kialakítása.

A szociális ellátásban átlátható, ellenőrizhető, a valós és elismert szükségletek alapján fejleszthető, komplex szolgáltatások rendszerére van szükség. Továbbá a szolgáltatások felhasználó-központú tervezésére, működtetésére, finanszírozására és ellenőrzésére.

A jogszabályokban meghatározott ellátási kötelezettségek teljesítése a jelenlegi finanszírozási feltételek, nehézségek következtében egyre nagyobb terhet rónak az önkormányzatokra. Ahhoz, hogy a szolgáltatási struktúra minőségi és mennyiségi fejlesztése érdemben megvalósulhasson, stabil és biztonságos finanszírozási és működtetési háttérre van szükség.

A koncepcióban a szociális szolgáltatások tervbe vett fejlesztései, a szükséges kiváltások megvalósítása elsősorban pályázati forrásokat igényelnek. Az önkormányzatok a jelenlegi

Létavértes Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója

finanszírozás mellett legfeljebb a meglévő intézményrendszer fenntartását, működtetését tudják vállalni.

Létavértes, 2015. június 22.

Menyhárt Károly
polgármester

Záradék: A Képviselő-testület 81/2015.(VI.30.)Öh. számú határozata elfogadja